

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.38.053/2017/9.

A tanács tagjai: dr. Kovács András a tanács elnöke
 . Mudráné dr. Láng Erzsébet előadó bíró
 . Sperka Kálmán bíró

A felperes: (...)

A felperes képviselője: . Szabó István Tamás Ügyvédi Iroda

Az alperes: Magyar Energetikai és Közmű-
szabályozási Hivatal

Az alperes képviselője: (...) jogtanácsos

Alperesi beavatkozó: (...)

A per tárgya: közigazgatási határozat bírósági
felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék
1.Kf.650.137/2016/4.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság 21.K.30.593/2016/6.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 1.Kf.650.137/2016/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.30.593/2016/6. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési és a 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A (...) gyári számú gázmérő óra 2003. június 11. napján került felszerelésre a (...) szám alatti felhasználási helyre. A (...) Kft. (a jelenlegi nevén felperes neve, a továbbiakban: szolgáltató/felperes) munkatársai 2013. február 26. napján helyszíni ellenőrzést végeztek a fenti felhasználási helyen, és a gázmérőn rendellenességet tapasztaltak. Ennek során a gázmérőt leszerelték és szakértői vizsgálat céljából elszállították. A gázmérő óra fenti felszerelése és leszerelése szerinti időpontok között a fogyasztási helyre vonatkozóan néhai Torács Tihamér, az alperesi beavatkozó férje állt fogyasztóként közüzemi jogviszonyban a szolgáltatóval. Nevezett 2013. március 7-én elhunyt. Egyetlen törvényes örököse a túlélő házastársa, az alperesi beavatkozó volt, aki 2015. április 2. napján jelentette be a fogyasztó nevének átírására vonatkozó szándékát a szolgáltató felé. A szolgáltató által időközben elvégzetetett szakértői vizsgálat megállapította a fenti gázmérő vonatkozásában a szabálytalan gázvételezés tényét. Emiatt a szolgáltató 540.000 Ft összegű kötbérszámlát állított ki (...) nevére és annak megfizetésére az alperesi beavatkozót felszólította.
- [2] Az alperesi beavatkozó panasza folytán eljárta alperes 2015. december 10. napján kelt FVFO-2015/1734-8. számú határozatával az alperesi beavatkozó szabálytalan gázvételezés megállapítása miatt benyújtott panaszának helyt adott, és megtiltotta a szolgáltatónak az 540.000 Ft összegű kötbér alkalmazását az alperesi beavatkozóval szemben, továbbá a szakértői díj és az egyéb költség megfizetésére kötelezését. Indokolásként hivatkozott arra, hogy az eljárásában vizsgálnia kellett az alperesi beavatkozó felelősségének a fennállását. Megállapítható volt, hogy a szabálytalan gázvételezés időpontjában még (...) volt a felhasználó, akit a földgázelosztásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: Get.) 99. § (6) bekezdése szerinti állagmegóvási kötelezettség terhelte a fogyasztásmérő berendezés vonatkozásában. Az alperesi beavatkozó felelőssége nem volt megállapítható a tárgyi szabálytalan gázvételezésért. Jogszerűtlenül járt el tehát a szolgáltató akkor, amikor az alperesi beavatkozót kötelezte az 540.000 Ft összegű kötbér megfizetésére. Tájékoztatva továbbá a felperest, hogy kötbérkövetelését a polgári jog (öröklési jogi szabályai) szerint érvényesítheti az alperesi beavatkozóval szemben.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében az alperesi határozat felülvizsgálatát kérte. Elsődlegesen a határozat megváltoztatását, az alperesi beavatkozó panaszának elutasítását, és a kötbér, valamint a szakértői díj, illetve egyéb költség megfizetésére való kötelezés tilalmára vonatkozó határozati rendelkezés törlését, másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését, és szükség esetén az alperes új eljárásra kötelezését kérte.
- [4] Hivatkozott arra, hogy a korábbi fogyasztó Torács Tihamér örököse az alperesi beavatkozó. Vele szemben az öröklési jog szabályai szerint érvényesítheti a kötbér követelését, amit egyébiránt az alperes is mondott a támadott határozatának indokolásában. Hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 598. §, 673. § (1)-(2) bekezdés, 677. § (1)-(2) bekezdés, 323. § (1)-(2) bekezdés, 679. § (1) bekezdés rendelkezéseire, valamint a BH1983/70. számú eseti döntésre, továbbá a Get. végrehajtásáról szóló 19/2009. (I.30.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Get.Vhr.) 23/B. § (7) bekezdésére, miszerint a felhasználó elhalálozása esetén az elhalálozás tényét legkésőbb annak napjától számított hat hónapon belül kell a földgázkereskedő számára bejelenteni. Mivel az alperesi beavatkozó a fenti bejelentési kötelezettségének nem tett eleget a korábbi szerződésből eredő jogok és kötelezettségek a jogutódra átszálltak, a korábbi közüzemi szerződés nem szűnt meg, azaz az átírás napjáig jogfolytonosan fennállt. Hivatkozott e

körben a Ptk. 323. § (1)-(2) bekezdésére, valamint arra, hogy megsértette az alperes a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 3. § (2) bekezdés b) pontját is.

- [5] Alperes a felperesi kereset teljes elutasítását kérte. Egyebek mellett rámutatott, hogy nincs jelentősége a felperes által hivatkozott jogfolytonosságnak a szerződés kapcsán, mert a szerződésszegés felfedezése még az előző fogyasztó halála előtt történt.
- [6] Az alperesi beavatkozó az alperes ellenkérelmét támogatva kérte a felperesi kereset elutasítását.

Az elsőfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Rámutatott, hogy az alperesnek az alperesi beavatkozó panasz elbírálásakor figyelemmel kellett lenni arra, hogy a felperes a tárgyi összegű kötbérkövetelést az alperesi beavatkozóval, mint felhasználóval szemben érvényesítheti-e. A tárgyi mérőóra 2013. február 26. napján került leszerelésre, ekkor még az alperesi beavatkozó néhai férje volt a szolgáltatóval közüzemi jogviszonyban álló fogyasztó. Ő 2013. március 7-én hunyt el. E tények tekintetében a peres felek között vita nem volt.
- [8] A Get. 99. § (6) bekezdése, a Get.Vhr. 1. számú melléklet 18.3-as pontja, 18.4. pontja és 18. 6-os pontja, valamint 18.7. pontja meghatározza a szabálytalan gázvételezés eseteit és annak jogkövetkezményét.
- [9] A szabálytalan gázvételezésért az a fogyasztó (felhasználó) tartozik felelősséggel, aki a szabálytalan gázvételezés időpontjában - ami legkorábban a tárgyi gázmérő óra leszereléskor derül ki, azaz amikor a rendellenességet a gázmérő órán a szolgáltató emberi észlelték - a szolgáltatóval közüzemi jogviszonyban áll. Ez a személy pedig nem az alperesi beavatkozó volt, hanem a néhai férje.
- [10] A kötbér összegét a fentiek szerinti jogviszonyban álló felhasználónak kell megfizetnie a szolgáltató felé. Amennyiben ez a felhasználó már nem él, a polgári jog - öröklési jog - szabályai szerint a szolgáltató érvényesítheti követelését az örökösrel szemben, azonban az örökösök felelőssége alapján - a Ptk. rendelkezései szerint - az örökös nem feltétlenül a megállapított kötbér összeget köteles megfizetni a szolgáltatónak, tehát a hagyatéki tartozásokért való felelőssége a kötbér összegétől eltérhet.
- [11] Helytelenül járt el tehát a felperes, amikor a tárgyi összegű kötbér megfizetésére az alperesi beavatkozót szólította fel. Helytállóan foglalt állást az alperes a Get. és a Get.Vhr. vonatkozó rendelkezései alapján akkor, amikor megállapította, hogy a tárgyi összegű kötbér megfizetésére az alperesi beavatkozó nem kötelezhető. Ezzel szemben alaptalanul hivatkozott a felperes a Ptk. vonatkozó rendelkezéseire és az ezzel kapcsolatos bírói gyakorlatra. Nem volt jelentősége annak, hogy az alperesi beavatkozó mikor jelentette be a fogyasztóváltozást, néhai férje elhalálozásának tényét a szolgáltató felé. Nem volt jelentősége a felperesnek a szerződés jogfolytonosságára való hivatkozásának, valamint az ezzel kapcsolatos jogszabályi és az üzletszabályzatra való hivatkozásnak sem.
- [12] A bíróság az alperes támadott határozatában a felperes által hivatkozott jogszabálysértést nem talált, ezért a felperes keresetét, mint alaptalant a Pp. 339. § (1) bekezdés alapján elutasította.

A fellebbezés és ellenkérelem

- [13] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Ismételten hivatkozott a Ptk. említett §-aira és azzal érvelt, hogy a szerződés az örökhagyó halálával nem szűnt meg, az örökös az örökhagyó jogutóda, ezért az örökhagyó tartozásai is átszállnak rá. Az örökös a hagyatéki tartozásokért a hagyatéki tárgyaival és hasznaival, azok hiányában az örökség erejéig felel

a hitelezőknek. A határozatban foglalt rendelkezések teljes mértékben ellentmondásosak. Ha az alperes szerint a kötbérigény az öröklés szabályai szerint érvényesíthető, akkor miért tiltja meg a határozatában annak érvényesítését. A korábbi közüzemi szerződés nem szűnt meg, az átírás napjáig jogfolytonosan fennállt. Utalt a Ket. 2. § (3) bekezdésére, valamint a Ket. 50. § (1) bekezdésére és állította, hogy a tényállás-tisztázási kötelezettség elmulasztása az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés.

[14] Az alperes az ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A másodfokú ítélet

[15] A másodfokú bíróság a fellebbezést alaposnak találta és az elsőfokú bíróság ítéletét, valamint az alperes határozatát megváltoztatta és az alperesi beavatkozó panaszát elutasította, a felperesre vonatkozó rendelkezést mellőzte. Rámutatott, hogy a hatóság a szolgáltató és a panaszos közötti polgári jogvitáról valóban nem dönthet, arra a polgári bíróságnak van hatásköre. Az alperesnek a panaszt kell elbírálnia, ezért a tényállást ehhez igazodóan feltárnia. A felperesnek a közigazgatási eljárás során nem azt kell tudnia bizonyítani, hogy a felszerelési jogszabályi előírások szerint átvetetett és hiteles mérésre alkalmas mérő állapotát, annak sérülését az alperesi beavatkozó okozta, hiszen vele a felperes közszolgáltatási jogviszonyban nem állt, hanem kizárólag azt, hogy a mérő a halálesetet megelőzően jogszabályba üzletszabályzatba ütköző állapotba került.

[16] A jelen ügyben a felperesnek nem az alperesi beavatkozó jogutódnak, mint felhasználónak a szerződésszegésére vonatkozó bizonyítékokkal kellett rendelkeznie, hanem az örökhagyó szerződésszegésére vonatkozó bizonyítékokkal, amikor a kötbérigényét az örökösrel, az alperesi beavatkozóval szemben bejelentette.

[17] A határozat az örökhagyó tekintetében maga is megállapította, hogy a kötbérigény megalapozottságát alátámasztó bizonyítékokkal a felperes rendelkezett, ennek a jogkövetkezményeit hatáskörében való tévedése okán azonban az alperes nem vonta le. Az alperes maga sem tette vitássá, hogy az örökös az örökhagyó tartozásaiért, ezek között az örökhagyó szerződésszegéséből eredő kötbérigényért felel. A felperes a kötbérigényét a beavatkozóval, mint örökösrel jogszerűen közölte, akinek természetesen a kötbér összegéért a hagyaték erejéig kell felelnie. A másodfokú bíróság ezért megállapította, hogy a felperes az igényérvényesítéssel kapcsolatban jogszerűen járt el, így az örökös (a panaszos) panasza alaptalannak bizonyult. Ennek következményeit levonva a másodfokú bíróság az ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján, míg az alperesi határozatot a Get. 129/A. § (1) bekezdése alapján megváltoztatva, elutasította a panaszt és mellőzte a felperessel kapcsolatos rendelkezést.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[18] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Mindenekelőtt rámutatott arra, hogy a másodfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az ítéleti álláspontra, hogy alperesnek öröklési, polgári jogi kérdésben döntenie kellett, arra hatásköre volt. Alperes az engedélyes eljárását abból a szempontból vizsgálta meg, hogy az mennyiben felel meg a Get. valamint a Vhr. előírásainak. Alperes a szakértői vizsgálat eredményét elfogadta, azonban a gázmérő fentiek szerinti állapotának ténykérdésén túl vizsgálta a panaszos felelősségének megállapíthatóságát is. Tekintettel arra, hogy a (...) a csatolt halotti anyakönyvi kivonatban foglaltak alapján 2013. március 7-én elhunyt, a szolgáltató pedig 2013. február 26-án szerelte le a mérőt szerződésszegés gyanúja miatt, ezért alperesi beavatkozó, mint panaszos még ráutaló magatartás révén sem kerülhetett a szerződéses jogviszonyba felperessel 2013. március 7. napját megelőzően a szóban forgó felhasználási hely és egyúttal az érintett gázmérő vonatkozásában.

[19] A Get. 99. § (6) bekezdése szerinti állagmegóvási kötelezettség nem a panaszt terhelte, hanem

néhai férjét. Jelen közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos felelőssége nem volt megállapítható. Ezért alperes nem dönthetett másként, mint a panasznak helyt adott. A szolgáltató a polgári jog, az öröklési jog szabályai szerint érvényesítheti követelését a panaszossal szemben. Alperes a Get. 64. § (3a) bekezdés és (4) bekezdései alapján az üzletszabályzatban előírt jogkövetkezmény alkalmazását megtilthatja, illetve azt elrendelheti. E rendelkezés alapján alperes megtiltotta felperesnek az általa érvényesíteni kívánt kötbér és az igazságügyi szakértői díj, valamint egyéb felmerült költség alkalmazását a panaszossal szemben. Nézete szerint a másodfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az ítéleti álláspontra, hogy alperesnek öröklési, polgári jogi kérdésben döntenie kellett volna, arra hatásköre volt.

- [20] A másodfokú bíróság megállapítása szerint a felperes kötbérigényét az örökösrel jogszerűen közölte, akinek a kötbér összegéért a hagyaték erejéig kell felelnie. Alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság ezen megállapítása jogellenes, mivel a közigazgatási bíróságnak sincs hatásköre öröklési jogi kérdésekben döntenie. Alperes szerint az elsőfokú bíróság ítélete és annak indokolása felelt meg a hatályos jogszabályoknak. Az elsőfokú bíróság a felperes által hivatkozott jogszabálysértést nem látta fennállni, a másodfokú bíróság pedig nem tudott olyan jogszabályt megjelölni amelyet alperes határozata, illetőleg az elsőfokú bíróság ítélete megsértett volna. Kérte alperes ezért a Kúriától a másodfokú ítélet megváltoztatását és a határozata hatályában fenntartását.
- [21] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A felperes változatlanul fenntartotta azon álláspontját, mely szerint a felhasználó a bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, ebből következően - különösen is a Ptk. 323. § (1) és (2) bekezdése szerinti jogutódlásra figyelemmel - a korábbi szerződésből eredő jogok és kötelezettségek a jogutódra átszálltak, a korábbi közüzemi szerződés nem szűnt meg, az átírás napjáig jogfolytonosan fennállt. Mindezek alapján téves alperes azon álláspontja, mely szerint az alperesnek öröklési polgári kérdésben döntenie kellett. A Ket. előírásainak megfelelően az alperesnek a tényállás-tisztázási kötelezettsége körében kellett volna a panaszt kivizsgálni és a tényálláshoz igazodóan elbírálni.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [22] A felülvizsgálati kérelem az alábbiakra tekintettel alapos.
- [23] A Pp. 275. § (1)-(2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között dönt. A felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet jogszerűségének megítélése.
- [24] A Kúria előljáróban rögzíti, hogy jelen ügyben már vita tárgyát nem képezte a leszerelt gázmérő állapota, amely tehát szabálytalan vételezést tett lehetővé, és ennél fogva megvalósult a Get.Vhr. 1. számú melléklet 18.3.e.) pontban foglalt szerződésszegő magatartás. Az is tény, hogy minderre még - az azóta már elhunyt - korábbi fogyasztó életében derült fény. Ugyanakkor a halála után kibocsátott - azonban még mindig az ő nevére szóló - számla alapján kívánta a szolgáltató már a túlélő házastárson a kötbér követelést érvényesíteni (a fentiekben részletesen ismertetett „jogfolytonossági” alapon). A perben abban kellett állást foglalni, hogy a megismert tényállásra tekintettel a bejelentett panasz alapján helytálló döntést hozott-e az alperes.
- [25] A Kúria álláspontja szerint, azért volt jogszerű az alperesi határozat, és arra tekintettel alapos a felülvizsgálati kérelem,

mert a szolgáltató a kötbér számlát az akkor már elhunyt fogyasztó nevére állította ki. A néhai férj nevére szóló számla alapján ugyanis a feleség, mint „jogutód örökös” valóban nem volt köteles helytállni. A számlán ugyanis nem ő volt a kötelezett. Jogszerűen adott helyt ennél fogva a panasznak az alperes, és tiltotta meg a számlára tekintettel a kötbér követelés érvényesítését a házastárs vonatkozásában.

- [26] A szolgáltató azon védekezése, illetőleg jogi álláspontja, hogy a feleség mint „jogfolytonos” fogyasztó helytállni tartozik a jogelőd életében történt méretlen fogyasztásért, nem volt elfogadható. A jogellenes cselekmény az előző fogyasztó életében, az ő szerződéses jogviszonya alatt történt és annak felderítése is, amiért a túlélő házastárs, úgymond „jogfolytonossági alapon álló fogyasztóként” még akkor sem volt köteles helytállni, ha a fogyasztó személyének változását hat hónapon túl jelentette át.
- [27] Helyesen mutatott rá - lényegében tájékoztatásként - az alperes a határozatában, hogy a házastárssal, mint örökössel szemben az öröklési jog szabályai szerint érvényesítheti a szolgáltató az örökhagyó tartozása miatti igényét. Az ténylegesen nem volt feladata a hatóságnak, hogy megmondja, hogy ezt milyen formában, jogilag és gyakorlatilag milyen módon realizálhatja, csak utalt a polgári bíróságra. Azt is helyesen állapította meg, hogy a hatóság öröklési jogi jogvitát, (amennyiben ténylegesen arról van szó), nem dönthet el, mert az a polgári bíróság hatásköre. Ugyanakkor tény, hogy a túlélő házastárs felelősségének vizsgálata sem merülhetett fel, hiszen az ügyben minden releváns cselekmény még az örökhagyó életében történt. A Get. 99. § (6) bekezdése szerinti állagmegóvás a tényleges fogyasztót terhelte.
- [28] A Kúria tehát az elsőfokú bíróság döntését ítélte érdemben helyesnek, azaz a panasz tárgyában hozott alperesi határozat jogszerű volt, az alperes a Get. 64. § (3a) bekezdésében foglalt hatáskörében jogszerűen járt el. A Kúria csupán az elsőfokú ítélet indokolását annyiban pontosítja, hogy jelen ügyben nem képezhette a vizsgálat tárgyát, hogy ha a kötbér számlát a szolgáltató már az örökösre bocsátotta volna ki, akkor hatáskörrel bírt volna-e a panasz ügyében eljárni az alperesi hatóság, avagy sem. A Kúria álláspontja szerint azt akkor a panasz tartalmától függően egyedileg kellett volna vizsgálni. Jelen ügyben elvi szinten kimondani, hogy mire lenne hatásköre egy másik tényállási helyzetben az alperesnek, nincs mód, mert nem tárgya az ügynek.
- [29] Fentiekre tekintettel a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a Kúria a másodfokú jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a Pp. 253. § (2) bekezdésére tekintettel az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A döntés elvi tartalma

- [30] *A néhai fogyasztó szerződésszegése miatt és az ő nevére kiállított számla alapján kötbérfizetésre a szolgáltató nem kötelezheti a túlélő házastárs örököst. A tartozás miatti elszámolásra,*

helytállásra az öröklési jog szabályai szerint van mód.

Záró rész

- [31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.
- [32] A Kúria az alperes részéről felmerült másodfokú és felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdésben foglaltakra tekintettel a felperest kötelezte.
- [33] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 46. § (1) bekezdésében és 50. § (1) bekezdésében foglalt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes viseli.
- [34] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2019. május 21.

Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. előadó bíró,

Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró